

Warszawa, 7 listopada 2022 r.

KL/442/AB/2022

Pan

Waldemar Buda

Minister Rozwoju i Technologii

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z wejściem w życie ustawy z 12 października 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022–2024 (Dz. U. poz. 2088, dalej jako „ustawa”), a także w odpowiedzi na prośbę przedstawicieli Ministerstwa Rozwoju i Technologii o postulaty branżowe w zakresie przyszłych programów wsparcia, sformułowaną podczas posiedzenia senackiej Gospodarki Narodowej i Innowacyjności, na którym rozpatrywano w/w ustawę, w imieniu przedsiębiorców zrzeszonych w Konfederacji Lewiatan przekazuję poniższe postulaty, apelując o ich uwzględnienie i objęcie wskazanych branż rządowym programem udzielania przedsiębiorcom pomocy, o którym mowa w ustawie. Pragnę również zwrócić uwagę na międzyresortowy charakter zagadnień poruszonych w niniejszym piśmie. Poza oczywistym związkiem tych zagadnień z obszarem kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska, sytuacja branży farmaceutycznej leży także w obszarze zainteresowania resortu zdrowia, a branży poligraficznej w obszarze zainteresowania resortu kultury i resortu edukacji.

Jednocześnie wnoszę o:

- Uwzględnienie Konfederacji Lewiatan, jako reprezentatywnej organizacji pracodawców, w konsultacjach publicznych programu rządowego udzielania przedsiębiorcom pomocy, o którym mowa w art. 3 ustawy, a także wszelkich przyszłych programów przygotowywanych na podstawie ustawy;
- Udostępnienie w/w programu niezwłocznie po jego uchwaleniu;
- Powołanie grupy roboczej przy Ministrze Rozwoju i Technologii lub KPRM, która będzie wypracowywać wraz z przedstawicielami rządu, organizacji branżowych i biznesowych propozycje rozwiązań chroniących polską gospodarkę i polskie firmy.

W przypadku pytań dotyczących powyższych postulatów i wniosków, bardzo proszę o kontakt z p. Jakubem Safjańskim, Dyrektorem Departamentu Energii i Zmian Klimatu Konfederacji Lewiatan, e-mail: jsafjanski@lewiatan.org; tel. kom. 660 425 475.

Z poważaniem,

Maciej Witucki

Prezydent Konfederacji Lewiatan

Do wiadomości:

Pani Anna Moskwa – Minister Klimatu i Środowiska

Pan Adam Niedzielski – Minister Zdrowia

Pan Piotr Gliński – Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Pan Przemysław Czarnek – Minister Edukacji i Nauki

Postulaty Konfederacji Lewiatan w zakresie programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii

Postulujemy objęcie programem wsparcia, o którym mowa w art. 3 ustawy z 12 października 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022–2024 (Dz. U. poz. 2088, dalej jako „ustawa”) następujących branż:

I. Branża wyrobów budowlanych

Postulujemy objęcie wskazanych działalności wytwórczych w obszarze wyrobów budowlanych tworzoną programem wsparcia wynikającym z ustawy. Sektory te mają szczególne znaczenie dla gospodarki, zatrudnienia i stabilności rynku krajowego. Obserwowany drastyczny wzrost kosztów energii i paliw sprawia, że wiele przedsiębiorstw będzie zmuszonych do ograniczenia produkcji. Powoduje to, że pewna gama produktów z segmentu ekonomicznego, a więc dla najszerszej grupy odbiorców, przestanie być dostępna. W ich miejsce z pewnością nastąpi import produktów tanich spoza Europy, np. Chin, Indii, gdzie koszty gazu i energii są często znacznie niższe. W przypadku dalszego spadku popytu na krajowe wyroby, ze względu na niską konkurencyjność cenową, może nastąpić postępujący spadek produkcji.

Możliwości podnoszenia cen wyrobów budowlanych, w celu poprawy wyników finansowych przedsiębiorstw, są ograniczone. Sytuację pogarszają malejące zamówienia i spodziewane spowolnienie gospodarcze. Konsekwencją takich warunków będzie redukcja zatrudnienia w pierwszej kolejności w działach bezpośrednio i pośrednio produkcyjnych. Odptyw wykwalifikowanych, kompetentnych pracowników może być bardzo groźny dla zakładów działających w trybie ciągłym. Automatycy, elektrycy czy elektronicy mogą pracować w różnych branżach, a ich utrata (z uwagi na czasowe przerwanie produkcji) będzie niezmiernie trudna do uzupełnienia. Konsekwencją będą problemy z ponownym wznowieniem działalności zakładów. W dalszej kolejności może to spowodować redukcję zatrudnienia również w działach handlowych i administracji.

Wskazane poniżej najbardziej potrzebujące branże kwalifikują się jako energochłonne, ponieważ koszty nabycia energii elektrycznej i gazu wynoszą co najmniej 3% wartości produkcji zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej. To ich dotyczy w pierwszej kolejności ryzyko ograniczenia produkcji i redukcji zatrudnienia.

2342 Produkcja ceramicznych wyrobów sanitarnych

2349 Produkcja pozostałych wyrobów ceramicznych

2399 Produkcja pozostałych wyrobów z mineralnych surowców niemetalicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana

W przypadku producentów ceramiki sanitarnej koszty związane z gazem i energią elektryczną rok do roku, przy podobnym wolumenie produkcji wzrosły trzykrotnie w 2022. W przyszłym roku przy takim samym wolumenie produkcji koszty te wzrosłyby przy obecnych cenach gazu i energii elektrycznej na rok 2023 ponownie o ponad 100%. Konsekwencją wzrostu kosztów jest planowane w roku 2023 ograniczenie produkcji ze względu na wysokie koszty oraz planowane zwolnienia załogi produkcyjnej. Udział kosztów gazu i energii w całkowitym koszcie produkcji ceramicznych wyrobów sanitarnych wynosił ok. 14% w 2021 roku, wzrósł do ok. 30% w roku bieżącym, a w roku 2023 osiągnie 50%.

2332 Produkcja cegieł, dachówek i materiałów budowlanych, z wypalanej gliny

Branżę producentów ceramicznych pustaków ściennych i dachówek ceramicznych cechuje relatywnie duże zróżnicowanie pod względem zaawansowania technologicznego w ramach procesu produkcyjnego co ma wpływ na zużycie nośników energii. W uogólnieniu można powiedzieć, że udział nośników energii w całkowitym koszcie wytworzenia produktów w tej branży wynosił ok. 25% w 2021 roku, wzrósł do ok. 33% w roku bieżącym, a w roku 2023 przekroczy 40%.

2361 Produkcja elementów ściennych z autoklawizowanego betonu komórkowego i wapienno-piaskowych (silikatowych)

Całkowity koszt energii (energii elektrycznej, gazu, węgla) w przypadku produkcji autoklawizowanego betonu komórkowego (AAC) w okresie od początku roku kalendarzowego do dzisiaj wyniósł 26% całego kosztu wytworzenia natomiast dla silikatów – wyrobów wapienno-piaskowych (CSU) 24-25% całego kosztu wytworzenia.

2030 Produkcja farb, lakierów i podobnych powłok, farb drukarskich i mas uszczelniających

2052 Produkcja klejów

2059 Produkcja pozostałych wyrobów chemicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana

Wzrost kosztów energii i gazu pomiędzy rokiem 2021 a rokiem obecnym (8 m-cy + prognoza do końca roku) wynosi 14,7%, a prognozy na rok 2023 szacowane przy zbliżonym do obecnego wolumenie produkcji pokazują wzrost o 234,3%. Udział kosztów energia + gaz w całkowitym koszcie produkcji pokazuje 2% wzrost kosztów produkcji wynikający z rosnących cen energii i gazu w roku 2022 (z 7,1% w całości kosztów procesowych w roku 2021 do 9,1% w roku 2022). Prognoza na rok 2023 przy zachowaniu zbliżonego wolumenu produkcji zakłada wzrost udziału kosztów energii i gazu do 21,4%, czyli mówimy o wzroście o 12,3%.

Wysoki poziom kosztów energii może wywołać ograniczenie produkcji przez producentów materiałów i wyrobów chemii budowlanej w 2023 roku, w wyniku tego niektóre produkty przestaną być dostępne dla

odbiorców. Konieczność skompensowania wzrostu cen energii poprzez podniesie cen wyrobów, może spowodować spadek popytu wywołany przez niską konkurencyjność cenową. W takim przypadku na rynku mogą się pojawić wyroby spoza UE lub Europy. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że te wyroby będą odbiegały jakością od wymagań rynkowych i standardów budowlanych egzekwowanych polskim rynku, co w sposób bezpośredni może wpłynąć na jakość inwestycji budowlanych.

II. Branża szklarska

Polskie huty szkła dostarczają wyroby dla wielu strategicznych sektorów. Przetrwanie firm branży jest kluczowe dla bezpieczeństwa i normalnej produkcji żywności przydatnej do długotrwałego przechowywania, branż budowlanej, automotive, napojowej i innych. Bezpośredni wpływ branży na krajowy rynek pracy obejmuje przynajmniej 95 tysięcy pracowników (nie uwzględniono klientów – branż wykorzystujących wyroby ze szkła). Wstrzymanie wytwarzania szkła oznaczałoby wielomiesięczne zatrzymanie lub znaczące ograniczenie produkcji wielu branż (a także problemy budownictwa). Byłyby to m.in. przemysł spożywczy (w tym produkcja towarów istotnych w sytuacjach kryzysowych takich, jak przetwory i napoje), piwowarski, spirytusowy, okien i drzwi, samochodowy, kosmetyczny.

Polska jest piątym producentem szkła w Europie, jednakże np. w produkcji szkła płaskiego zajmujemy drugie miejsce. Produkcja prowadzona jest na bardzo dużą skalę – np. w przypadku szkła opakowaniowego wynosi ok. 1,8 mln ton i 8,5 miliarda szt. opakowań szklanych rocznie, a szkła płaskiego (m.in. budowlanego i samochodowego) ok. 1,5 mln ton. Zastąpienie produkcji krajowej wyrobów ze szkła kierowanej do innych branż przemysłu importem należy uznać w praktyce za niemożliwe. Dodatkowo już obecnie daje się na rynku zauważyć luka wywołana zniszczeniem lub zatrzymaniem produkcji hut ukraińskich. Zdecydowana większość odbiorców wyrobów szklanych nie jest ich w stanie magazynować w dużych ilościach – większych niż zapas odpowiadający ich kilkudniowej produkcji. Liczba krajowych odbiorców wyrobów ze szkła wynosi od kilkudziesięciu do ponad stu przypadających na jednego producenta szkła. Liczba stałych dostawców surowców, jak i np. smarów, opakowań i specjalistycznych usług może dochodzić do 50 podmiotów na hutę. Wśród surowców dominują surowce naturalne i chemiczne pochodzenia krajowego. Ze względu na zużycie około 1,2 mln ton rocznie surowca recyklingowego – utrzymywanie pracy hut jest kluczowe nie tylko dla branży recyklingu szkła, ale całego systemu gospodarki odpadami. Polskie huty szkła mają także pozytywny wpływ na bilans handlowy. Znacząca część produktów przemysłu szklarskiego lub powstających z ich wykorzystaniem, jak np. stolarka budowlana, jest sprzedawana na rynkach zagranicznych (w niektórych rodzajach produkcji udział eksportu przekracza 70%). Hutnictwo szkła dostarcza także produkty dla wielu branż kluczowych dla bilansu handlu zagranicznego (np. producentów mebli, okien, alkoholi premium, piwa, przetworów spożywczych).

III. Produkcja cementu

Produkcja cementu ma strategiczne znaczenie dla gospodarki. Roczne zapotrzebowanie na ten materiał – będący podstawowym ogniwem łańcucha budowlanego – wynosi w Polsce ok. 20 mln ton, co jest zaspokajane przez 12 zakładów w całej Polsce. Cement wykorzystywany jest do realizacji inwestycji drogowych, kolejowych czy dla inwestycji realizowanych przez samorządy. Jest kluczowym materiałem budowlanym także dla budownictwa wielo- i jednorodzinne.

Obecnie nie jest możliwe funkcjonowanie gospodarki bez cementu. Aby budować kilkaset kilometrów autostrad czy 200 tysięcy mieszkań potrzebujemy cementu. Apel sektora cementowego o zwiększenie stabilności jego funkcjonowania ma zatem znacznie szerszy wymiar.

Proces wytwarzania cementu wymaga znacznej ilości energii, co wobec braku alternatywnej technologii produkcji czyni cenę prądu fundamentalnie ważną dla cementowni. Ekspertki szacują, że ogromne wzrosty cen energii sprawiły, iż nie stanowi ona już jak dotychczas 30-35% kosztów wytwarzania, ale zdecydowanie więcej. W połączeniu z innymi obciążeniami, w tym koniecznością zakupu uprawnień do emisji CO₂, po wysokich cenach, bardzo utrudnia produkcję i funkcjonowanie cementowni.

Skok cen energii elektrycznej, węgla czy podstawowych surowców wykorzystywanych przez branżę jest ogromny. Cement jest produkowany na bieżąco, a jego proces produkcji charakteryzuje się ciągłością ze względów technologicznych. Zaspokajając potrzeby budownictwa w całej Polsce, ten typ produkcji z natury nie ma możliwości utrzymywania wysokich zapasów wyrobów gotowych.

IV. Branża farmaceutyczna

Pandemia COVID-19, jak też wybuch wojny przy granicy zewnętrznej UE udowodniły, że bezpieczeństwo lekowe jest równie ważne jak cyfrowe czy militarne. Długotrwałe braki leków ratujących życie mogą spowodować bowiem większe straty wśród ludności niż niejeden konflikt zbrojny.

Inflacja wynosząca już ponad **17%** i wzrost kosztów produkcji dotyczą wszystkich branż, ale one w tej sytuacji podnoszą ceny swoich produktów. Tymczasem ceny leków refundowanych są „sztywne”, ustalane z resortem zdrowia. Dlatego pomoc dla branży farmaceutycznej jest konieczna. Poza inflacją sięgającą, w krajowych producentów leków uderza spadek wartości złotego, bo substancje czynne do produkcji leków są kupowane za dolary. Tymczasem od 2018 r. kurs dolara wzrósł o **około 30%**. Indeks cen towarów i usług w Polsce wzrósł o 20% (nie uwzględnia to gwałtownego przyspieszenia inflacji w roku 2022 r.). Wynagrodzenie minimalne wzrosło od poziomu 1500 PLN w 2012r. do poziomu 2800 PLN w 2021 r. (+87% wzrostu). Kolejny wzrost został wprowadzony w 2022 r. (3100 PLN) i będzie oznaczać podwojenie płacy minimalnej. Do tego dochodzi koszt transportu tych substancji. Jak podaje Polski Instytut Ekonomiczny, przeciętna cena wysyłania standardowego

kontenera z portu w Szanghaju do różnych lokalizacji i przeciętna cena czarterowania frachtowców do przewozu towaru masowego jest **5 razy wyższa** niż w 2019 r. **O prawie ¼** wzrosły ceny opakowań, co jest związane z niedoborami surowców do ich produkcji, przerwany łańcuchami dostaw, dynamicznym wzrostem cen surowców, jak również osłabieniem polskiej waluty. Rosną także koszty pracy. Poza tym od 2020 r. koszt utylizacji odpadów wzrósł w niektórych kategoriach o nawet 567%. Cena płacona na rynku za gaz ziemny w pierwszym kwartale 2022 r. jest ponad **5 razy wyższa** od tej w analogicznym kwartale roku 2021. W ciągu ostatniego roku nastąpił też **dwukrotny wzrost** cen energii elektrycznej, co także zwiększa koszty wytwarzania.

W tej sytuacji krajowe firmy farmaceutyczne będą zmuszone do ograniczania produkcji leków refundowanych, na rzecz tych bardziej rentownych wydawanych bez recepty lub ze 100% odpłatnością pacjenta. Spadek rentowności zahamuje też inwestycje branży. Tymczasem są one ważne dla zwiększania bezpieczeństwa lekowego naszego kraju. Obecnie zaledwie 30% leków sprzedawanych w Polsce jest produkowanych przez krajowych producentów. Aby zwiększyć udział w rynku krajowych firm farmaceutycznych, konieczne są kosztowne inwestycje umożliwiające wzrost produkcji.

Dlatego konieczne jest objęcie sektora farmaceutycznego programem wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii, a także indeksacja cen leków, które erodują cyklicznie. Celem branży farmaceutycznej jest zagwarantowanie Polakom dostępu do leków, również w sytuacjach kryzysowych, jak zwiększony napływ uchodźców z Ukrainy czy kolejne fale epidemii.

V. Branża poligraficzna

Kryzys dotknął również przedsiębiorstwa z branży poligraficznej, w szczególności z uwagi na następujące okoliczności:

- Gaz ziemny i energia elektryczna stanowią istotne surowce w produkcji poligraficznej. Ograniczenie ich zużycia z przyczyn technologicznych jest trudne.
- Kryzys spowodował istotny wzrost cen papieru oraz tektury, które stanowią podstawowe materiały wykorzystywane w produkcji poligraficznej.
- Wybuch wojny miał na negatywny wpływ na skalę działalności sektora, która szczególnie odczuwa odczuwają skutki tego konfliktu w postaci ograniczenia rynków zbytu na szeroko rozumiane rynki wschodnie.

W świetle powyższych uzasadnień, kluczowe staje się utrzymanie konkurencyjności branży poligraficznej na tle pozostałych gospodarek europejskich.

Branża poligraficzna stanowi sektor o szczególnym znaczeniu dla gospodarki, w szczególności z uwagi na następujące okoliczności:

LEWIATAN

- Branża poligraficzna ma istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Drukarnie, produkując czasopisma (np. magazyny, tygodniki) oraz dzienniki, są niezbędne do realizacji przez prasę jej podstawowych funkcji, w tym urzeczywistnienia prawa obywateli do ich rzetelnego informowania. Drukarnie produkując podręczniki umożliwiają edukację obywateli.
- Z uwagi na rozbudowany łańcuch dostaw, w tym zaangażowanie w produkcji poligraficznej przedsiębiorstw z różnych szczebli obrotu, jakiegokolwiek zaburzenia w działalności drukarni negatywnie oddziałują na szeroki krąg przedsiębiorstw, wykraczający poza drukarnie (od papierni, po producentów innych materiałów wykorzystywanych w produkcji poligraficznej, itd.).

VI. Branża piekarnicza

Branża piekarnicza została mocno dotknięta zarówno wzrostem cen gazu jak i energii elektrycznej. Coraz wyższe są ceny surowców i opakowań, które zawierają już w sobie kalkulacyjny komponent kosztu energii.

Wzrost kosztów gazu, który przeważnie napędza piece piekarnicze, oraz energii elektrycznej niezbędnej w procesie produkcji powoduje dramatyczny przyrost kosztów energii również w dużych przedsiębiorstwach i tym samym horrendalny wzrost cen np. pieczywa i wypieków na rynku detalicznym. Są to produkty nisko marżowe w których każdy procent zmiany kosztów jest niezwykle odczuwalny, a piekarnie, również te duże, nie mają szans pokryć wzrostu cen energii z własnej marży, próbują więc przenosić te koszty na konsumenta. Koszty energii w tego typu dużych przedsiębiorstwach piekarniach znacznie przekraczają 3%. Wzrost kosztów energii w przykładowym dużym przedsiębiorstwie – piekarni w okresie od stycznia do września 2022 wyniósł ok. 95% tym samym w strukturze kosztów koszt energii stanowi już znacznie ponad 6%.

KL/442/AB/2022

member of **BUSINESSEUROPE**

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa

tel. (+48) 22 55 99 900
fax (+48) 22 55 99 910
lewiatan@konfederacjalewiatan.pl
www.konfederacjalewiatan.pl

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m.st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy KRS

